

Satokauden sankarit

Tulostettava lautapeli kouluille

Satokauden sankarit

Satokauden sankarit – on 4–6 luokkalaisille suunniteltu lautapeli. Peli on pelattavissa omassa luokassa, oman opettajan ohjauksessa. Peli koostuu tulostettavista materiaaleista:

- Opettajan ohjeet (A4, värillinen, yksipuoleinen)
- Pelisäännöt (A4, värillinen, yksipuoleinen)
- Pyöreät satokausinappulat (A4, värillinen, yksipuoleinen)
- Kysymyskortit (A4, värillinen, yksipuoleinen)
- Bonuskortit (A4, värillinen, yksipuoleinen)
- Pelilauta (A3, värillinen, yksipuoleinen)

Lisäksi tarvitsette:

- yhden nopan jokaiselle peliryhmälle
- pelinappulat, joilla voi liikkua pelilaudalla

Peli on suunniteltu niin, että materiaalit ovat uudelleenkäytettäviä, joten suosittelen tulostamaan materiaalit läpinäkymättömälle paperille, esim. 100–120g, ja laminoimaan tulosteet. Kysymyskortit ja bonuskortit kannattaa liimata vielä eri värisille taustapahveille, jolloin ne on helpompi erottaa toisistaan.

Peli on toteutettu osana Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK:n KISMET – Sustainable Food Environments –hanketta. Peli on suunnitellut ja toteuttanut muotoilija Heidi Huovinen, Design Huovi. Peliä ei saa käyttää kaupallisiin tarkoituksiin. Materiaalien käyttö muissa erillisissä yhteyksissä tai myyminen eteenpäin on kielletty ilman suunnittelijan suostumusta.

Satokauden sankarit

 2-4

 45 min

Peliohjeet

Alkuvalmistelut

Asettakaa pelilauta keskelle pöytää ja pelinappulat lähtörvuutuun. Sekoittakaa ja pinotkaa kysymyskortit ja bonuskortit omiin pinoihinsa tekstipuoli pöytää vasten. Kääntäkää myös pyöreät satokausinappulat kuvapuoli alaspäin paperin päälle, jossa on korin kuva. Voitte halutessanne käyttää myös oikeaa koria tai muuta vastaavaa rasiaa tai pussukkaa, josta satokausinappulat nostetaan.

Pelin kulku

Peli etenee niin, että jokainen pelaaja heittää vuorotellen noppaa ja liikuttaa pelinappulaansa pelilaudalla nopan silmäluvun verran eteenpäin. Nuorin pelaaja saa aloittaa. Mikäli pelaaja osuu oranssille askelmalle, viereinen pelaaja nostaa hänelle kysymyskortin ja kysyy kysymyksen. Jos pelaaja vastaa oikein, hän saa nostaa palkinnoksi satokausinappulan. Jos pelaaja vastaa väärin vuoro siirtyy seuraavalle pelaajalle, joka heittää seuraavaksi noppaa. Mikäli pelaaja osuu siniselle askelmalle, hän saa nostaa bonuskortin. Pelaaja lukee kortin ääneen ja pitää sen tallessa pistelaskua varten. Pelissä voi liikkua kaikkiin suuntiin. Maaliin pitää päästä tasaluvulla. Ensimmäisenä maaliin päässyt saa yhden lisäpisteen.

Pelin päättyminen ja pisteiden laskeminen

Peli päättyy kun ensimmäinen pelaaja saapuu maaliin tai peliin varattu aika tai kysymykset loppuvat. Seuraavaksi pelaajat laskevat pisteet pistekorien avulla. Pisteissä huomioidaan bonuskorttien lisäpisteet tai menetetyt pisteet. Se jolla on eniten pisteitä voittaa pelin!

Onnea peliin!

Satokauden sankarit

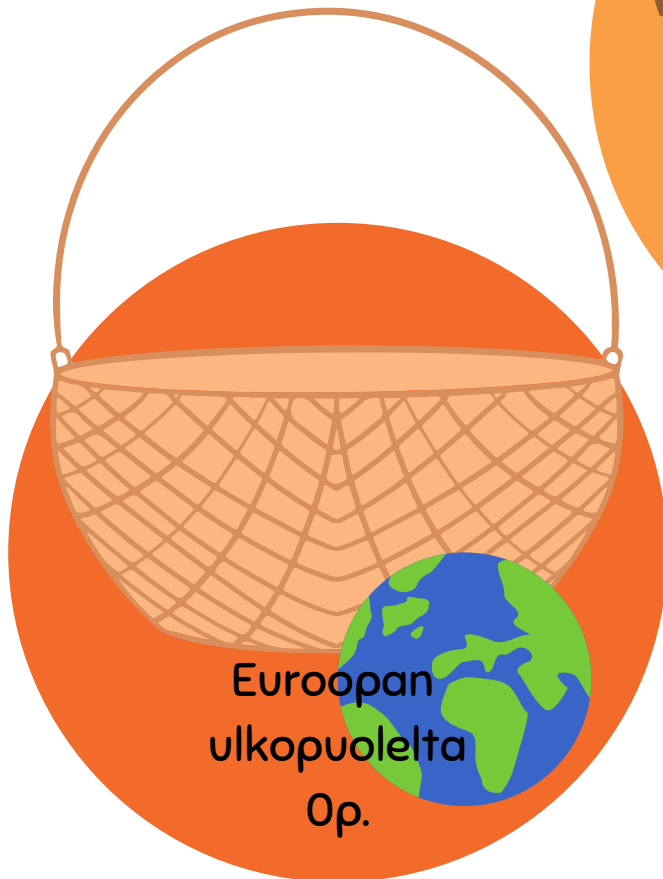
Kotimaiset

2p.

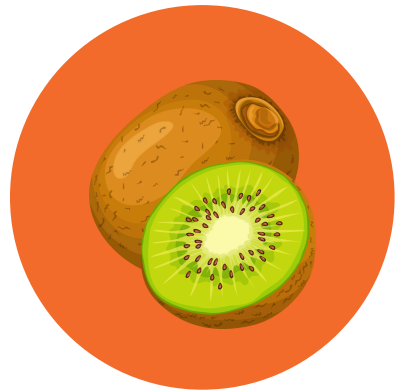
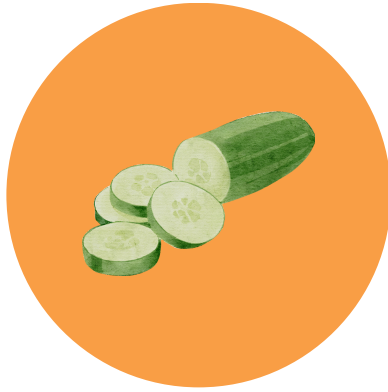
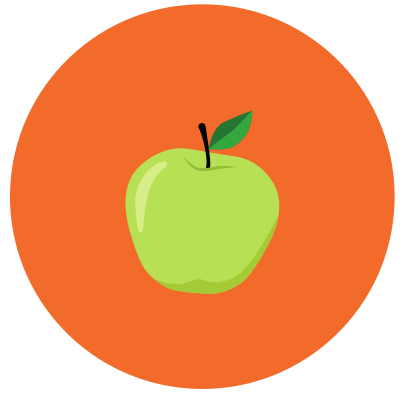
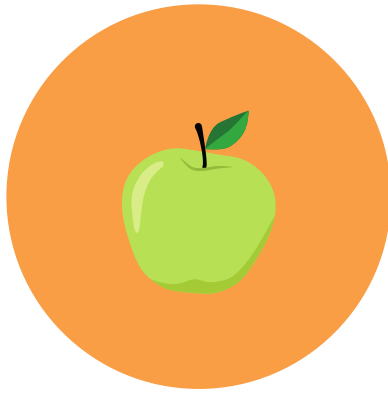
Eurooppalaiset

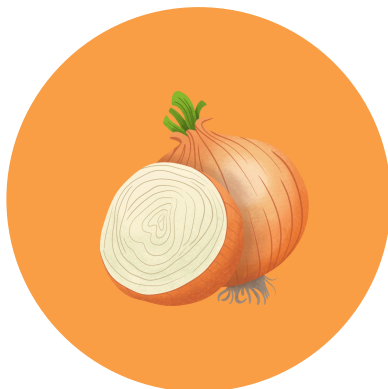
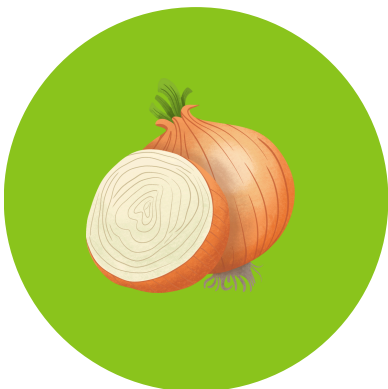
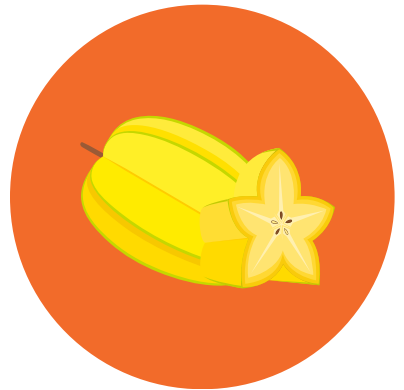
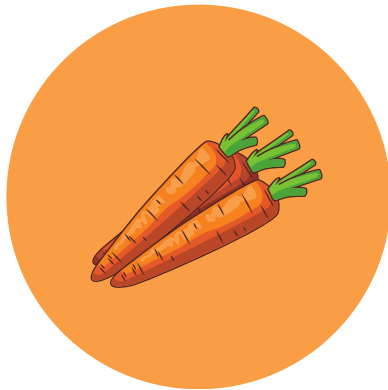
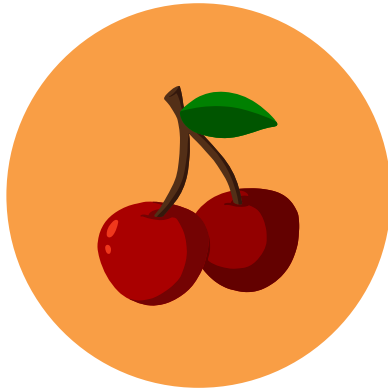
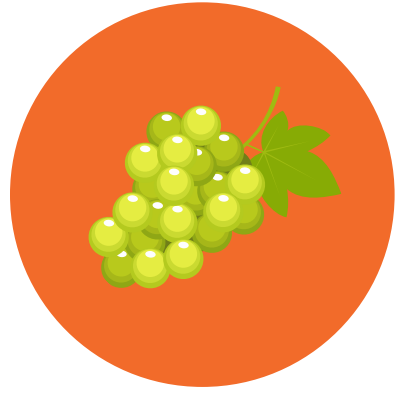
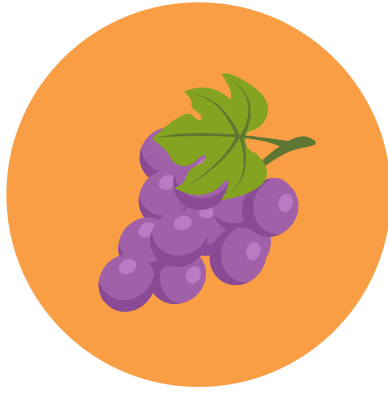
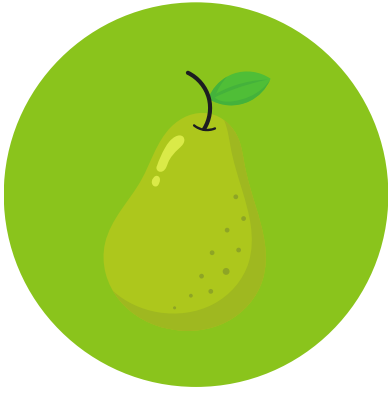
1p.

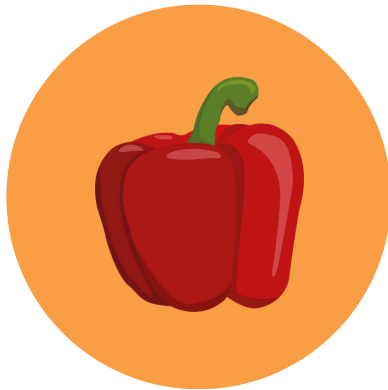
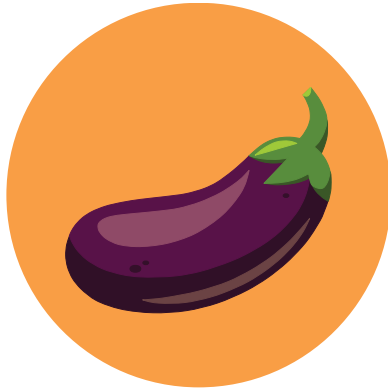

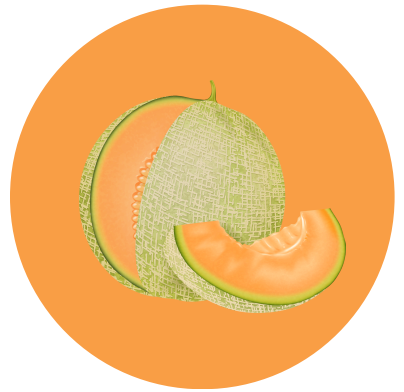
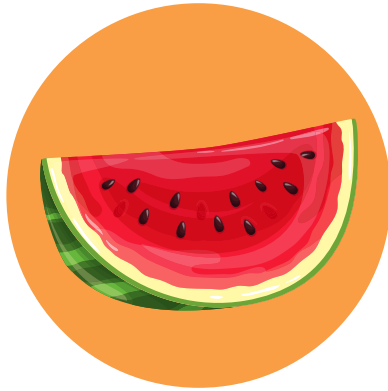
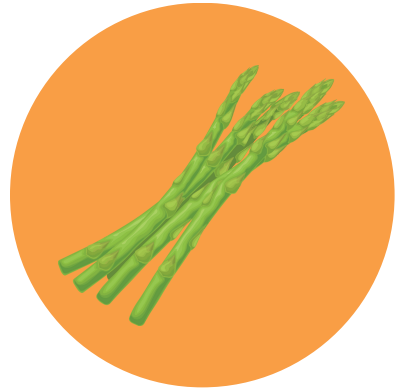
Euroopan
ulkopuolelta

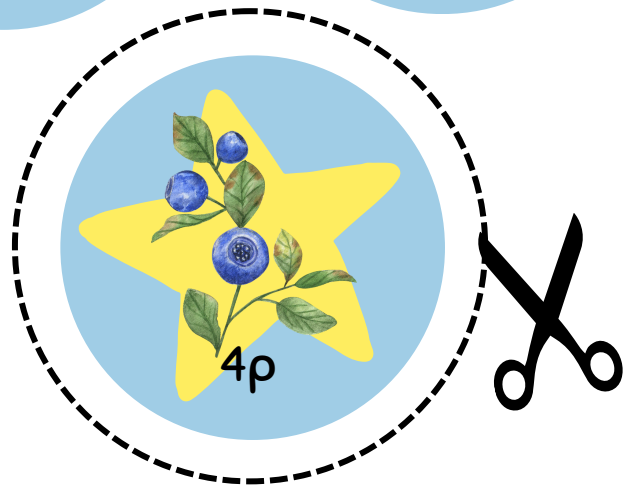
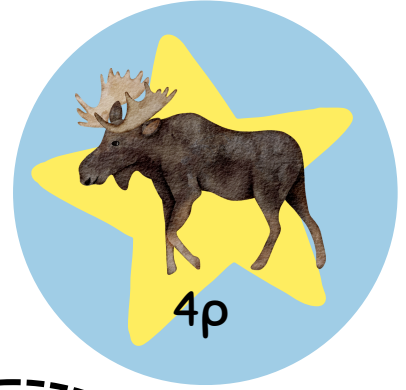
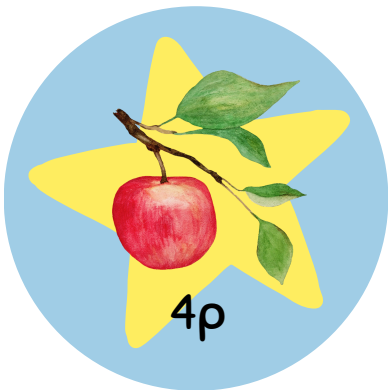
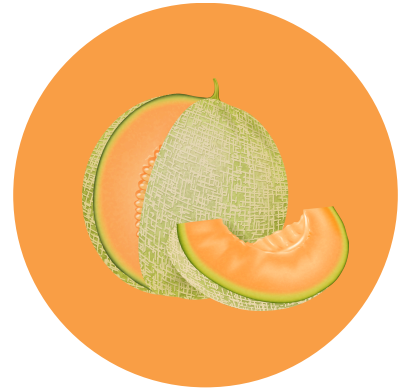
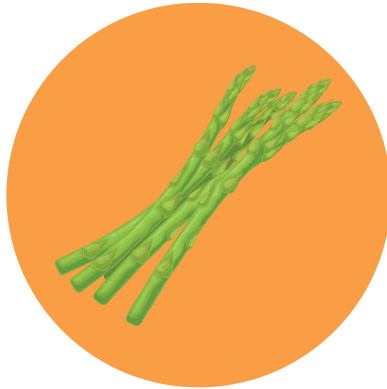
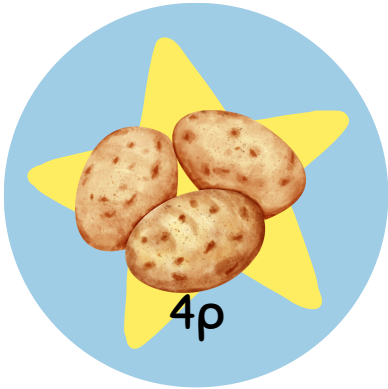
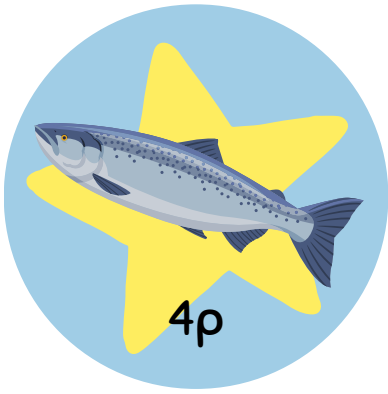
0p.

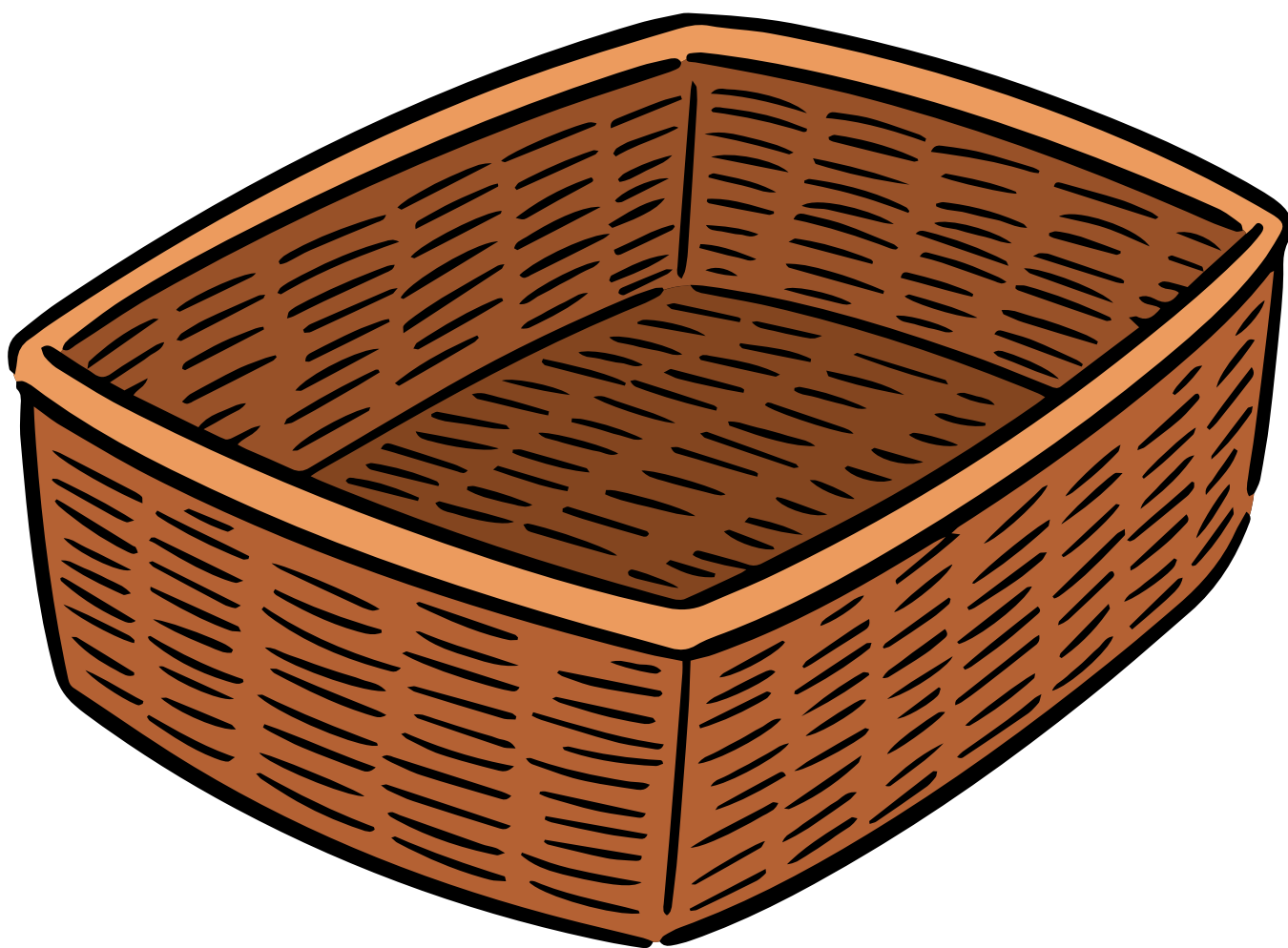

Satokauden sankarit

Kasvaako punajuuri Suomessa?

Kyllä

Onko palsternakka juures vai hedelmä?

Juures

Mitkä ovat neljä tärkeintä viljalajia Suomessa?

Kaura, ohra, vehnä ja ruis.

Minkä värisiä paprikat voivat olla?

Keltainen, oranssi, punainen ja vihreä.

Mitä Luomu tarkoittaa?

Luomutuotteet on kasvatettu ilman kemiallisia torjunta-aineita tai keinotekoisia lannoitteita.

Mitä tarkoittaa "kestävä kalastus"?

Kalastusta, joka pyrkii säilyttämään kalakantojen terveyden ja vähentämään ylikalastusta.

Missä pähkinät kasvavat?

Pensaissa ja puissa. Esimerkiksi kookospähkinä kasvaa puussa.

Mitä tarkoitetaan "Reilulla kaupalla"?

Reilun kaupan tuotteiden kohdalla on varmistettu tuottajille oikeudenmukaiset hinnat ja työolosuhteet.

Mikä eroa on perunalla ja bataatilla?

Bataatti on perunaa makeampi. Bataatti on yleensä oranssi. Bataattia on viljelty amerikkassa jo yli 5000 vuotta.

Mitä tarkoittaa "Satokausi"?

Satokausi viittaa aikaan, jolloin tiettyjä kasviksia, hedelmiä tai muita tuotteita on saatavilla luonnollisesti paikallisilla viljelyalueilla.

Mitä tarkoittaa "Paikallisesti tuotettu ruoka satokauden mukaan"?

Paikallisesti tuotettu ruoka satokauden mukaan tarkoittaa ruokaa, joka on viljelty tai tuotettu lähellä kuluttajaa ja kerätty satokauden aikana.

Riistaksi kutsutaan luonnonvaraisina eläviä eläimiä ja riistaliha on näiden eläinten lihaa. Mitä riistaa metsästetään Savonlinnan seudulla syksyisin: a) Hirvi, b) Poro, c) Lammas?

A) Hirvi

Mikä on ruokasäilyke? ?

Ruokasäilyke on elintarvike, joka on pakattu tiiviisti suljettuun astiaan, kuten metallipurkkiin, lasipurkkiin tai muovipakkaukseen, ja käsitelty niin, että se säilyy pitkään ilman jääkaappisäilytystä.

Muikulla on monta nimeä. Miksi kutsutaan Savonlinnan seudulta saatavaa muikkua:
a) Maiva b) Puruveden muikku c) Kitkan viisas?

B) Puruveden muikku

Lahna on särkikalojen heimoon kuuluva kalalaji. Minkä ikäisenä lahna on sukukypsä?

- a) 1-3 vuotiaana
- b) 4-6 vuotiaana
- c) 7-11 vuotiaana?

c) 7-11 vuotiaana

Kuinka paljon on painanut suurin Suomessa pyydetty kuha?

- a) n. 15 kg
- b) n. 10 kg
- c) n. 5 kg?

a) 16,7 kg. Se pyydettiin Piikkiössä 1967.

Kuinka monta hammasta hauella on?

- a) n. 100
- b) n. 500
- c) n. 700

C. Hauella on pitkä leuka, joka muistuttaa hieman krokotiilin leukaa, ja noin 700 hammasta.

Milloin Suomessa on alettu myydä kaupoissa joguttia?

- a) 1960 luvulla
- b) 1990 luvulla
- c) 2000-luvulla

a) 1960 luvulla. jogurtti tuli kauppoihin vuonna 1968.

Mitä kaloja ovat Hauki, Kuha ja Lahna?

Kotimaisia järvikaloja.

Mistä juusto valmistetaan?

Juusto valmistetaan juustomassasta, jota saadaan maidosta erottamalla siitä hera eli neste. Juusto on maitotuote.

Kuinka monta eriväristä porkkanaa on olemassa?

Neljä; Oranssi, keltainen, valkoinen ja violetti. Alun perin porkkana oli purppuranpunainen, keltainen tai valkoinen.

Lanttu, tuo niin kutsuttu Pohjolan appelsiini, on syntynyt risteyttämällä kaksi kasvia. Mitkä kaksi?

Lanttu on syntynyt risteyttämällä kaali ja nauris.

Kasvaako punajuuri Savonlinnassa?

Kyllä, punajuuri kasvaa hyvin Savonlinnassa. Savonlinnan ilmasto ja kasvukauden pituus sopivat punajuuren viljelyyn.

Kasvaako kiinankaali Suomessa?

Kyllä. Kiinankaali kasvaa Suomessa hyvin. Sitä viljellään etenkin avomaaviljelyssä pellolla keväällä ja loppukesästä.

Mikä on toinen nimi
valkokaalille?

Valkokaalia kutsutaan myös
keräkaaliksi. Kaali kuuluu
vanhimpiin tunnettuihin
vihanneksiin.

Kumpi on ravintoarvoltaan
terveellisempi, ruis vai
vehnä?

Ruis on vehnää
huomattavasti terveellisempi
vaihtoehto. Rukiissa on
enemmän antioksidantteja
kuin muissa viljoissa.

Minkä värinen on
kanttarelli? a) Musta, b)
Keltainen, c) Ruskea?

B) Keltainen. Kantarelli on
kirkkaankeltainen tai
oranssinkeltainen sieni.

Mikä on karviainen?

Karviainen on
pensasmarjakasvi.
Karviasmarjojen väri voi
olla vihreä, keltainen,
punainen tai jopa violetti.

Mikä on suomurain?

Suomurain on suolla
kasvava kasvi, joka
tuottaa oransseja
marjoja. Alueesta
riippuen marjoja
kutsutaan myös nimellä
lakka, hilla tai muurain.

Mikä on suppilovahvero?

a) Pensas,
b) Puu, c) Sieni?

Suppilovahvero on syksyllä
esiintyvä ruokasieni. Se
kasvaa pääasiassa
havumetsissä, erityisesti
sammalpeitteisillä alueilla, ja
viihtyy kosteissa ja
varjoisissa metsissä.

Missä puolukka kasvaa?

Puolukka kasvaa koko
suomessa kuivahkossa
kangasmetsässä.

Minkä värinen on
mustikka?

Mustikka on sininen
marja. Mustikan sininen
väri johtuu
antosyaniiniväriaineesta.

Kasvaako omenoita
suomessa?

Kyllä kasvaa. Sato
valmistuu loppukesän ja
syksyn aikana.

Kalasta saadaan mätiä.
Saadaanko mätiä naaras
vai koiraskalasta?

Mätiä saadaan
naaraskalasta, mäti on
naaraskalan munasoluja.

Mistä tietää, että omenat ovat
kypsiä poimittaviksi?

Paras tapa tarkistaa onko
omena kypsä, on maistaa
sitä. Mikäli omenan siemenet
ovat muuttumassa ruskeaksi,
omena on kypsä. Mikäli
siemenet ovat valkoisia,
sinun pitää odottaa vielä.

Kasvaako avokado
Suomessa?

Ei. Avokadopuu ei kestä
pakkasia, joten sitä
voidaan kasvattaa vain
subtrooppisella ja
trooppisella
vyöhykkeellä.

Tarjotaanko Savonlinnan kouluissa aterioilla kotimaisia järvikaloja?

Kyllä. Savonlinnan ruokapalveluiden ruokalistailla tarjotaan järvikalamurekettä Oravista ja järvikalapihvejä Hirvensalmelta.

Mitä on maitorahka?

Rahka eli maitorahka on kiinteähkö hapatettu maitotuote.

Mihin maitorahkaa ei voi käyttää?

- a) Kiisseliin,
- b) Smoothien,
- c) Leivontaan?

a) Kiisseliin. Maitorahkaa voi käyttää smoothieen ja leivontaan.

Mitä osa perunasta syödään?

- a) Varsi, b) Lehdet,
- c) Mukula?

c) Mukula

Käytetäänkö Savonlinnan ruokapalveluissa lähituottajien perunoita?

Kyllä. Perunat tulevat lähituottaja Vaaran perunalta, Punkaharjun Vaarasta.

Syödäänkö Savonlinnan koulujen aterioilla valkokaalia?

Kyllä. Kaali on lähiruokaa ja sen toimittaa Savonlinnan ruokapalveluille lähituottaja Vaaran peruna, Punkaharjun Vaarasta.

Mikä on ruis?

Ruis eli leipäruis on viljelykasvi.

Tarjotaanko Savonlinnan kouluissa aterioilla ruisleipää?

Kyllä. Savonlinnan ruokapalveluiden ruisleipä tulee savonlinalaisilta leipureilta.

Kasvaako omenoita suomessa?

Kyllä kasvaa. Savonlinnan ruokapalveluissa hankitaan syksyllä kotimaisia omenoita lähituottaja Kuiviston Hedelmätarhalta.

Tarjotaanko Savonlinnan kouluissa puolukkaa?

Kyllä. Puolukkaa tarjotaan survoksena, välipaloissa ja jälkiruoissa. Se ostetaan paikallisilta kerääjiltä.

-1

Hallayö vie satosi.
Menetät yhden pisteen.

+2

Suurkeittiö, joka valmistaa
kouluruuat, ostaa sinulta
omenasadon.
Saat kaksi pistettä.

+2

Olet kerännyt ämpärillisen
puolukoita lähimetsästä ja
myyt ne suurkeittiölle.
Saat kaksi pistettä.

-1

Susihukka on vienyt sinulta
kanan. Menetät yhden pisteen.

-1

Traktorin akseli on poikki ja
peltotyöt myöhästyvät
monella päivällä.
Menetät yhden pisteen.

+2

Olet kerännyt ämpärillisen
mustikoita lähimetsästä ja
myyt ne suurkeittiölle.
Saat kaksi pistettä.

-2

Rankkasateet hidastavat viljan
puintia. Menetät kaksi pistettä.

+2

Löydät erinomaisen
kantarelliesiintymän ja
keräät sieniä myyntiin.
Saat kaksi pistettä.

+2

Perunasato onnistuu yli
odotusten ja myyt ne
suurkeittiölle.
Saat kaksi pistettä.

-2

Omenapuihin iskee
muumiotauti ja menetät
omenasadon.
Menetät kaksi pistettä.

+2

Omenasatoa tulee yllin
kyllin. Teetät omenoista
mehua ja myyt mehun
hyvällä voitolla.
Saat kaksi pistettä.

+2

Ahti on antelias ja saat
hyvän kalasaaliin. Myyt
kalat suurkeittiölle.
Saat kaksi pistettä.